

Op mezelf

Op mezelf

Dineke Arends

Schrijver: Dineke Arends
Coverfoto: Mirfotografie
ISBN: 9789462541870
© Dineke Arends

Voor Jos

*U te kennen en u niet te zijn
Dat gij daar zit, zo buiten mij geboren
En doet als een geboorte pijn*
-M. Vasalis

Heeft God niet de wijsheid der wereld tot dwaasheid gemaakt?
-1 Korinthe 1: 20b

1 Ruimte maken

Het was zo donker dat ik Josien nauwelijks kon zien, maar ik voelde haar naast me. De lucht was warm en muf. Josien schraapte haar keel en duwde de zware deur open. Het felle licht van juni stroomde naar binnen. Ik knipperde de vlekken uit mijn ogen.

Een klein binnenplaatsje, hooguit vijftig vierkante meter, omringd door de hoge muren van omliggende gebouwen. Voor mijn voeten zag ik stoeptegels. Het zou kunnen dat het hele plaatsje betegeld was, maar hoog, welig tierend onkruid maakte het onmogelijk dat te zien.

'Ik zei toch dat er een tuin was.' Josien keek op haar horloge. 'Nee hè? 't Is al drie uur, ik moet gaan! Je redt je wel, toch?'

Ik knikte.

Even aarzelde ze. 'Blijf je hier?'

Ik knikte weer. 'Ja.'

Toen viel de deur met een dof geluid achter haar dicht.

Ik keek weer naar het plaatsje. 'De tuin,' had Josien gezegd. Ik trok een paardenbloem uit. Nog een keer ging mijn hand naar beneden, maar nu trok ik hem geschrokken terug. Een dikke druppel bloed welde op uit mijn handpalm. Doornen en distels zal hij u voortbrengen. De chaos liet zich niet zomaar bedwingen. Bevend veegde ik mijn hand aan mijn broek af.

Tussen de tegels schoot heermoes hoog op. De enorme penwortels, die zich blijkbaar in alle rust hadden kunnen vormen, maakten het uittrekken van de planten tot een zwaar karwei. Langs de randen lagen geen tegels, er woekerde perzikkruid, kleefkruid, zevenblad, stinkende gouwe. Ik bleef wieden en trekken. Na een half uur liep het zweet langs mijn lijf, het prikte in de schrammen die ik aan mijn blote armen en benen had opgelopen. De pijn gaf een vreemde tevredenheid. Toen ik mijn rug strekte, zag ik dat de berg onkruid die ik had opgeworpen inmiddels tot boven mijn knieën reikte. In een hoek van de tuin had ik een hoopje sloopafval gevonden: een stapel bakstenen en wat oud ijzer. Verder was er niets.

Na een uur haalde ik een glas water in de keuken. Met trillende handen zette ik het op de tegels aan de schaduwkant van de tuin en ging met mijn rug tegen de muur zitten. Ik liet mijn hoofd tegen de koele, oranje bakstenen rusten en sloot mijn ogen. *Wie froh bin ich, dass ich weg bin.*

Er liep een rilling over mijn rug, vanuit mijn ooghoek zag ik beweging. Ik keek op. Een jonge man. Opeens was ik me er van bewust hoe ik eruit zag; vuil, bezweet. Het feloranje sap van de stinkende gouwe had overal vlekken achtergelaten. Moeizaam stond ik op.

Hij keek rond in de herwonnen tuin. 'Jij hebt flink aangepakt.'

Hij droeg een verschoten roze kuitbroek en een al even vale oranje polo. Een vreemde combinatie, zelfs in mijn ogen. Zijn blonde krullen waren te lang en uit zijn mondhoek hing een peuk die rustig bleef hangen als hij praatte.

Hij liep een rondje, als om de nieuwe ruimte te verkennen, en ontdekte het stapeltje afval dat door mijn werkzaamheden tevoorschijn was gekomen.

'Ik ben Martje,' zei ik.

'Malte. Jij bent een vriendin van Josien, toch?'

Ik knikte, wat hij niet kon zien omdat hij nog steeds naar het afval keek. Hij pakte een baksteen op en draaide zich toen naar mij om. 'Wat is je achternaam?'

'Krieger,' antwoordde ik.

'Duits?'

Ik schudde mijn hoofd, waar ging dit heen?

'Alleen de naam. We woonden vlak bij de grens.'

Nu knikte hij alsof hij opeens genoeg wist. 'Weet je wat ik denk? We maken een barbecue.'

'Van die stenen.'

'Ja, en het rooster van de oven. We slepen de bank naar buiten, en wat stoelen en zo.'

'Ik help je mee,' zei ik, en we gingen aan de slag.

Het was alsof er iets zwaars van mijn schouders was getild. Misschien zou dit een goede tijd worden. Ik had me iets gerealiseerd; ik had dit gemaakt, deze ruimte geschapen. Maandag kon ik Josien vertellen dat ik had gebarbecued en nieuwe mensen had leren kennen. Ik had het gevoel dat ik leefde, ik keek naar mijn voeten en zag dat ze stevig op de grond stonden.

Malte had ervoor gezorgd dat er zelfs elektriciteit in de tuin was. Samen droegen we de koelkast naar buiten en hij verklaarde dat die 'tjokvol bier' moest.

'Nu boodschappen doen,' zei ik.

Hij keek naar mij en glimlachte. 'Jij gaat douchen en ik nodig wat mensen uit.'

Even later stapte ik schoon en fris naast Malte voort. Het was opgewonden en druk in mijn hoofd, zenuwachtig ook. Ik werd heen en weer geslingerd tussen mezelf en de wens een goede eerste indruk te maken. We namen de kortste weg, door het park.

Ik keek om me heen en fronste mijn wenkbrauwen. 'Wat voor boom is dat?'

'Eén met een stam en blaadjes.'

Ik rende naar de boom en legde mijn hand op de stam, observeerde die dunne groefjes in een ruwe bast. Toen ik omhoog keek zag ik een bordje hangen. 't Is een moerascipres!'

Nu zag ik meer bomen met bordjes. Ik begon van hot naar her te rennen: krimlinde, goudes, bergiep. Zoveel bomen die ik nog niet kende! Hijgend kwam ik weer bij Malte aan. 'Het park is een arboretum, wist je dat?'

Hij schudde zijgend en met opgetrokken wenkbrauwen het hoofd.

'Fantastisch.'

Toen we op de terugweg ons volle winkelwagentje over de heuvels duwden, moest ik me inhouden om te blijven helpen en niet weer op ontdekkingsstocht te gaan.

'Wie ga jij eigenlijk uitnodigen?' vroeg Malte.

Het werd abrupt stil in mijn hoofd. 'Behalve Josien ken ik eigenlijk nog niemand.'

'Maar je bent toch al tweedejaars?'

'Ik begin dit jaar aan mijn tweede jaar, net als Josien. Maar doordat ik nog thuis woonde heb ik niet echt mensen leren kennen.'

'Oh. Nou ja, dat komt vast nog wel. Ik heb wat gasten van m'n jaarclub uitgenodigd.'

De betekenis van die zin werd me duidelijk toen er jongens onze tuin binnen kwamen druppelen die in hun doen zo ontzettend op elkaar leken dat ik ze nauwelijks uit elkaar kon houden. Eén van hen herkende ik van een werkgroep Inleidend internationaal recht.

'Martje, jij hier?'

'Hoi Aiden.'

Hij keek even vragend van Malte naar mij.

'Jij kent mijn nieuwe huisgenoot dus al.'

Aiden legde uit over het gezamenlijke college en we maakten een praatje over de vakken van het komende jaar.

Al snel zocht ik een stoel in een hoekje; het was prettig om de koele avondlucht op mijn blote vel te voelen en het gezelschap te observeren. Ze droegen allemaal hun verschoten polo's in de merkwaardigste kleuren, ze praatten met een Goois accent in een corps-vocabulaire waar ik niks van begreep. Een gebruide jongen met donkere krullen, die door zijn vrienden Rood werd genoemd, had het hoogste woord. Hij pochte over zijn seksuele veroveringen. Het moest toch voor iedereen duidelijk zijn dat hij loog? Harder dan nodig schoof ik mijn bord van me af.

Na een tijd liep ik naar binnen en ik hoorde Malte en Rood praten in de gang.

'En, heb je je nieuwe huisgenootje al gedaan?'

'Gast, ze is hier net één dag. Bovendien is er hierboven iets niet helemaal-' Hij maakte blijkbaar een gebaar om iets aan te duiden, maar ik kon het niet zien.

'Die met een steekje los zijn het leukst.'

'En daarom doe je natuurlijk psychologie. Pervers.'

'Dus je vindt het niet erg als ik...?'

Rood wachtte niet af, ik hoorde zijn voetstappen naderen. Vlug schoot ik een hoekje om en verstopte me in het toilet. Ik wachtte minstens een kwartier, zodat mijn hart weer tot rust kon komen en Rood zijn gedachten kon verzetten. Daarna sloop ik omzichtig terug naar buiten en kroop weer in mijn hoekje.

Malte gebruikte zijn computer om verzoeknummers te draaien. Het was zo donker geworden dat ik dacht dat hij me niet zou zien in de schaduw, maar plotseling viel zijn oog op mij. 'Krieger, wat wil je horen?'

Ik dacht aan vanmiddag, aan mijn hoofd tegen die oranje stenen die nu bruin en goud leken in het avondlicht en dat ik dacht: *Wie froh bin ich, dass ich weg bin.*

'Tracy Chapman, Fast Car.'

Mijn keuze leek de goedkeuring van de hele groep te kunnen wegdragen. Terwijl ik me afvroeg wat de jongens dachten, wat ze wisten nu, spoelde Tracy's stem over ons heen. *You got to make a decision. Leave tonight or live and die this way...*

Opeens had ik genoeg gehad. Ik stond op, liep naar mijn kamer, deed de deur achter me op slot en ging op bed liggen. Het voelde alsof ik zweefde, maar niet op de vervelende manier van vroeger wanneer ik, televisiekijkend met mijn ouders, langzaam maar onherroepelijk oploste in een eindeloos en eeuwigdurend niets. Ik voelde nog steeds de ruwe spreij onder mijn vel en de vermoeidheid in mijn ledematen. Het voelde alsof er iets groeide, in mijn borstholte, onder mijn longen. Het duurde even voordat ik begreep dat dit gevoel geluk heette.

2 Mijn plaats in de ruimte

De volgende dag was het zondag. Ik at een broodje op mijn bed toen ik een koerend geluid hoorde. Het enige raam in mijn kleine studentenkamer was een dakraam in de schuine wand. Ik kantelde het open. Ongeveer een meter lager scharrelde een groepje duiven op het platte dak. De rotsduiven hadden prachtige kleuren. Ik keek naar de duif die de meeste herrie maakte, met de kleur van onweer op zijn vleugels, en poten roze als de dageraad. Ik klemde mijn boterham tussen mijn kaken en hees mezelf uit het raam. Gealarmeerd krassend schuifelden de duiven weg, maar even later lokte ik ze weer dichterbij door mijn ontbijt met hen te delen. De zon was nog niet heet en ik genoot van de nevelige stilte hier op mijn hoge zitplaats. Ik leunde achterover tegen het schuine dak waarin zich mijn raam bevond en de zon maakte mijn oogleden helder oranje.

De duiven vlogen op en ik overwoog een kerk te zoeken. Een geestelijk thuis bij mijn nieuwe huis. Maar op dit moment was alles zó goed. Ik was bang dat gezelschap en liturgie slechts tussen mij en God in zouden staan. Ik haalde mijn bijbel van binnen, sloeg hem open bij Romeinen 8, waar ik gebleven was. "Met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods. Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen..."

Tenslotte brandden de pagina's aan mijn ogen. Ik rekte me uit en klom weer door het raampje naar binnen. Zou ik vandaag meer van mijn huisgenoten ontmoeten? De tuin lag er net zo bij als ze enkele - hoeveel? - uren geleden achtergelaten was. As in de geïmproviseerde barbecue, overal lege bierflesjes. Malte lag ongetwijfeld nog op één oor. Teruglopend door de donkere gang hoorde ik geluid. Zachte, blikkerige muziek, het klikken van een muis. Ik keek door een halfopen deur en zag de rug van een jongen met donker stekelhaar. Hij zat achter zijn pc, die ingesteld stond op split screen. Op het ene scherm speelde een pornofilm, op het andere een partijtje schaak. Ik bleef met open mond staan kijken hoe de jongen zijn beide interesses schijnbaar moeiteloos combineerde. Hier was nu een man die de grootste drijfveren van zijn geslacht - oorlog en seks - vredig liet co-existeren op een 15-inch beeldschermje en ze, op een luie zondagochtend, beide consumeerde met een kop koffie onder hand bereik. Ik grinnikte ondanks mezelf.

Hij draaide zich om. 'Grappig hè?'

Zijn kleine neusje maakte aan het eind een sierlijk boogje omhoog, waardoor hij op een niet onsympathiek varkentje leek. Ik voelde me rood worden.

'Wil je meekijken?'

'Nee!' Ik deinsde achteruit. 'Alsjeblieft, nee zeg.'

'Dan niet.' Hij nam een slok koffie. 'Mijn tegenstander hoort bij de Nederlandse top, maar hij overspeelt zijn hand.'

Hij wenkte en ik kwam onbewust dichterbij. 'Moet je deze ongelukkige paardzet zien: pure arrogantie. Hij wil in deze stelling e5 doorzetten, maar daarvoor moet hij c6 dekken. Alsof ik dat niet door zou hebben. Hou je niet van schaken?'

Ik moest even naar woorden zoeken.

'Ik heb er geen verstand van, dat is alles.'

'Jammer.' Hij krabde eens aan zijn ballen en trok zijn badjas recht.

Wat was het smerig hier, ik kon bijna tegen de lucht aanleunen.

'Je zou eens een raampje open moeten zetten.'

We keken tegelijk naar de grote vensters, die opgedeeld waren in kleine raampjes. Alleen de bovenste rij kon worden geopend. Er liep een stang naar beneden, met aan het uiteinde een hendel zoals je dat wel in oude schoolgebouwen zag.

'Kapot,' knikte hij.

Ik liep onuitgenodigd verder naar binnen en bekeek het mechaniek. De metalen stang, die door middel van de hendel omhoog geduwd kon worden, was losgeraakt van de horizontale roede die het raampje openduwde. Het zou misschien dertig seconden kosten, had hij er zelf überhaupt naar gekeken?

Ik aarzelde. 'Ik maak het wel voor je, als je een ladder hebt tenminste.'

Hij haalde een ladder en overhandigde me die met een blik alsof ik op het punt stond iemand uit de dood op te wekken. Ik maakte pas op de plaats.

'Wil je dat alsjeblieft uitzetten?'

'Die dikke tietten?'

'Ja, graag ja.'

Hij klikte de film weg en ik zette de ladder voorzichtig neer, zodat hij niet kon verschuiven of tegen de raampjes zou leunen. Toen klom ik omhoog, boog en trok wat aan de stang, schoof hem terug in het haakje dat hem aan de roede verbond en klom naar beneden. Ik duwde de hendel omhoog, het raampje ging open en meteen stroomde de frisse lucht naar binnen.

'Klaar.'

Hij keek me nog steeds wat ongelovig aan en grinnikte. Ik lachte onwillekeurig mee, omdat ik opeens aan mijn vader moest denken, in wiens ogen ik zo'n kluns was.

'Ik ben Martje.'

'Geert,' zei hij. Ik schudde zijn hand nog voor ik me bedacht waar die allemaal gezeten had.

De rest van de ochtend en middag verkende ik de stad. Ik liep naar de Grote Markt, ging onder de Martinitoren staan en keek naar boven. Het was niet erg om klein te zijn, ik voelde me een onderdeel van de stad die om me heen

bruiste. Ik dacht aan al die keren dat ik in mijn ouderlijk huis aan de keukentafel had gezeten, uitkijkend over de eindeloze akkers, terwijl ik het gevoel had dat ik kleiner werd en kleiner en kleiner. Dat mijn ziel uit mijn lichaam gezogen werd, dat wezenloze, bewegingsloze vacuüm in. Wanneer ik me alleen nog een doods, leeg omhulsel voelde, even statisch als de wereld om me heen, werd ik overvallen door een radeloze angst. Ik stond op, liep heen en weer, zoekend naar alles en niets. Naar prikkels, die me zouden laten weten dat ik nog leefde. Dat ik nog dáár was, in mijn lichaam. Zocht smaken, koude, hitte, pijn, maar over elke zintuiglijke prikkel lag die grijze sluier. Alles wat ik aanraakte was bedekt met een walgelijke substantie, waarvan ik tenslotte overtuigd was dat ik er zelf mee gevuld was.

De schepping is aan zinloosheid onderworpen. Wat joegen die woorden opeens een angst aan. Ik schudde even heftig met mijn hoofd, joeg mijn hersencellen weer in het gelid. Toen herinnerde ik me ook de rest van de tekst. Maar ook wij zelf, die de Geest als eerste gave ontvangen hebben, zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam.

Toen ik om me heen keek, was de wereld zoals hij daarvoor was. Vol studenten zoals ik, die slenterden in de zon en een ijsje aten.

Toen ik tegen de avond, helemaal warm en rozig, de zware deur van ons huis open duwde, hoorde ik Josiens stem. Ze praatte met anderen in de gezamenlijke ruimte, die door de huisgenoten heel optimistisch 'woonkamer' genoemd werd.

Met een huppeltje liep ik er heen en stapte naar binnen.

'Hey, Martje.' Haar zwarte ogen bleven even onderzoekend op mij rusten.

Ik zag Geert en Malte en een buitengewoon mooi half-Indisch meisje. De jongens dronken een biertje maar het onbekende meisje had een flesje mineraalwater bij zich.

'Krieger, bier.' Malte drukte me een koud flesje in handen. Ik keek er even verstoord naar en trok aarzelend een stoel bij.

Het mooie meisje was nog steeds zo mooi dat ik mijn ogen niet van haar af kon houden. Ik zocht, maar kon niets aan haar ontdekken wat ik niet bewonderde, en waar ik niet heimelijk jaloers op was. Oh, om zo'n figuur te hebben, zulk prachtig donker haar, zo'n gave, karamelkleurige huid. Ze glimlachte heel beminlijk, alsof ze wel wist dat ik niet helemaal goed bij mijn hoofd was. 'Ik ben Leslie.'

Kijkend naar mijn biertje mompelde ik mijn naam.

'Martje heeft vandaag mijn raam gerepareerd,' zei Geert opeens. Zelfs wanneer hij iets neutraals zei, klonk het alsof er ergens een schuine mop in verborgen zat. Er speelde voortdurend een soort niet veel goeds belovende grijns over zijn gezicht.

'Ze is heel handig,' zei hij.

'Mijn kraan lekt,' zei Malte.

'Ik heb een gek stopcontact,' zei Leslie, met een bezorgde blik.

Ze keken naar mij.

'Ik eh... ik kan daar best even naar kijken. Ik heb toch niks te doen,' zei ik. 'Maar ik heb verder geen gereedschap of zo.'

'Koster bewaart zijn gereedschap hier,' zei Geert vlug. Hij viste een sleuteltje van een balk. De muren waren niet afgewerkt in dit onooglijke pand. Geert opende een ruime inloopkast die aan de woonkamer grensde. Inderdaad zag ik daar allerlei gereedschap en materialen liggen, zonder enige vorm van structuur of organisatie.

'Mogen wij dat wel gebruiken?'

Malte snoof en keek om zich heen. 'Hij gebruikt het zelf ook niet, wel dan?'

Josien keek van de één naar de ander. Toen ik mijn lege bierflesje neerzette om naar Malte's kraan te gaan kijken, zei ze tegen hem: 'Dan ga jij dus haar internet aanleggen.'

Ze keken elkaar kort aan.

Malte vroeg mij: 'Heb je nog geen internet?'

Ik schudde mijn hoofd.

'Geef me je sleutel maar, dan maak ik het in orde.'

Ik keek van Josien naar Malte en even vroeg ik me af wat er allemaal buiten mijn blikveld gebeurde. Toen gaf ik Malte de sleutel en liep ik naar zijn kamer en hij naar de mijne.

Malte's kamer lag aan het uiteinde van de centrale hal van het huis. Het was een opkamertje en ik zag dat hij zijn bank tegenover het trapje en de deur had gezet, zodat hij van daar de gang, en daarmee alle beweging in het huis, kon overzien.

Zijn kamer was, in tegenstelling tot de mijne, voorzien van een klein keukentje. In het keukenblok was de geur van ranzig vet en etensresten overheersend, maar in de rest van de kamer trof me een heel prettige geur. Het was een merkwaardige mengeling van vanille en sandelhout, die ik niet kon thuisbrengen. Ik dacht er verder niet over na, draaide de lekke kraan uit elkaar en spoelde er een hele hoop kalk uit. Een heel verdrietig, half vergaan rubbertje keek me aan. Vlug liep ik terug naar het gereedschapshok van mijn huisbaas, zocht wat gereedschap en een nieuw leertje bij elkaar en fikste de kraan binnen tien minuten. Daarna liep ik naar Leslie's kamer, die groot, schoon en sfeervol was, en schroefde een nieuwe wandcontactdoos aan de muur. Ze bedankte me en keek me nu recht aan.

Plotseling zag ik dat ik het beminlijke trekje wat ik eerder had gezien, verkeerd geduid had. Er lag geen dedain in, het was ècht, ze was echt zo. Er was niets peilends, niets oordelends, niets sarcastisch in haar blik. Ik keek haar aan zonder schaamte.

Nu zag ik iets achter haar. Aan de muur hing een grote poster van een vrouw in lingerie. De foto was in clair obscur, en hoewel hij zeker kunstzinnig was, was hij ook ontegenzeggelijk erotisch. Rechts onderaan stond een merknaam vermeld, het was een reclameposter. En opeens: 'Dat ben jij!'

Ik keek van Leslie naar de poster, en moest mijn eigen gelijk nog even verteren. Het vriendelijke, oprechte, volledig geklede meisje voor mij was

dezelfde persoon als de vrijwel naakte vrouw op de poster. Ze glimlachte. 'Dat was mijn grootste klus tot nu toe.'

'Dus jij bent geen student?'

'Ook wel.' Ze aarzelde. 'Maar een mbo-student. Wat Malte een "cursusje" noemt. Het modellenwerk neemt de meeste tijd in beslag.'

'Oh.' Ik nam niet de moeite te vertellen dat Malte en zijn snobistische vriendjes hbo-studies 'cursusjes' noemden. Hadden ze eigenlijk een term voor het mbo? Bevolkten mbo'ers misschien nog de periferie van hun universum?

Plotseling werd ik bang dat ze mijn mening zou gaan vragen over de poster, en ik wist helemaal nog niet wat ik er van vond.

'Ik ga kijken of Malte al klaar is met mijn internet, Oké?'

Ze knikte en deed de deur achter me dicht. Ik rende naar mijn kamer en zag Malte's harige kuiten en in roze bermuda gestoken achterwerk uit het schot onderaan mijn schuine wand steken. Hij kreunde en steunde terwijl hij probeerde een kabel van de centrale router naar mijn kamer te leggen. Ik probeerde mijn lachen in te houden.

Uiteindelijk kwam hij weer helemaal tevoorschijn, met spinnenwebben in zijn haar. Ik lachte naar hem toen hij triomfantelijk met het uiteinde van de kabel zwaaide. Hij plugde het stekkertje in, begon verwoed op het toetsenbord te rammelen, en even later verscheen de vertrouwde Google startpagina op het beeldscherm.

'Je kraan is gemaakt, hoor,' zei ik, om niet de indruk te wekken dat ik al te lang naar zijn billen had staan staren.

Hij knikte. 'Bedankt.'

'Jij ook, ik zou niet weten hoe ik dat voor elkaar had moeten krijgen.'

'Mooie verzameling heb je daar.'

We keken samen naar de rechte wand in mijn kamer. Ik had, van de meest uiteenlopende materialen, boekenplanken gemaakt en daar al mijn boeken netjes op uitgesteld. Het grootste gedeelte van de muur was bedekt. Op een leeg plekje had ik wat vetplantjes gezet, ze hielden het verzamelde werk van Goethe gezelschap. Op een andere plaats fungeerde een klein aquarium met sluiersaarten als boekensteun. Over dit project was ik zelf ook uitermate tevreden en ik knikte en glimlachte, zoals Leslie dat gedaan had.

's Avonds zat ik nog even te lezen in een literair tijdschrift. Ik schrok op toen de telefoon ging.

'Met Martje.'

'Met mama.'

Het bleef even stil.

'Gister kwam er post voor je, van de bank en de studiefinanciering. Je moet adreswijzigingen doorgeven hè?'

'Ja, daar ben ik nog niet aan toe gekomen. Ik begin er morgen mee.'

'Oké. Nou, is je kamer in orde?'

Ik keek rond. 'Ja. Best wel.'

'Wat heb je gegeten?'

'Ik heb alleen even een broodje met een gebakken ei gehad. En jullie? Oh, soep natuurlijk, het is zondag.'

'Ja, precies. Nou, weltrusten voor zo.'

'Jij ook. Groetjes aan papa.'

Mijn hart bonkte toen ik de telefoon neer legde. Ik liep mijn kamer op en neer. Het tijdschrift dat me zonet zo geboeid had, leek opeens nietszeggend en stom.

Toen rook ik de geur van warm dakleer, die door het open dakraam naar binnen dreef en zich vermengde met de geur van mijn boeken. Opeens zag ik voor me hoe Josien het voor me opgenomen had en daarna - heel even - Malte's harige kuit.

3 Die mannetje

De colleges waren weer begonnen en daarmee kreeg het leven vastomlijnde doelen. Nu ik niet meer behoefde te reizen wilde ik graag een paar extra vakken nemen. Ik bladerde door de studiegids van de letterenfaculteit en het was alsof ik de menukaart van een exquisite restaurant in handen had. Hoe moest ik kiezen? En hoe ver strekte de wereld zich nog uit, buiten mijn blikveld? *Before we know it, it is out of our hands: city, nation, hemisphere, universe, hammering out in all directions until suddenly, mercifully, it is drawn aside through the eye of a black hole.*

Ik draaide met mijn ogen dicht een pirouette op het linoleum en liet me op bed vallen; mijn eigen black hole. Vlug noteerde ik de nummers van de twee vakken die ik sowieso wilde volgen, en sloeg de studiegids dicht. Ik besloot nog even de computer op te starten om me voor deze lessen in te schrijven en dan naar bed te gaan.

Er werd kort geklopt en Josien kwam binnen.

'Ga je mee, nog even wat drinken in de stad?'

'Nu nog?'

't Is nog maar tien uur.'

'Ik ga om tien uur naar bed.'

Ze keek me aan.

'Normaal gesproken,' zei ik vlug.

'Gewoon een uurtje.'

Op het moment dat ik knikte, prees ik in stilte haar doorzettingsvermogen. Al was het hele concept van 'iets drinken in de stad' me vreemd, ik wilde maar wat graag leren hoe een mens zichzelf een vorm moest geven bij al die zogenaamd normale dingen.

'Ik trek even wat anders aan, Oké?'

'Sure, ik ook. Ik zie je zo wel bij de fietsen.'

Ik trok mijn spijkerbroek en shirt uit en deed een geel zomerjurkje aan, want warm was het nog steeds. Vlug deed ik een beetje make-up op en rommelde wat met mijn haar.

'Leuk.' Josien keek naar mijn jurkje.

Zelf had ze alleen een ander shirt aangedaan. Ze zag er zo natuurlijk en ontspannen uit.

'Yassin komt ook,' zei ze terloops.

'Oh. Yassin uit onze werkgroep?'

'Ken je nog meer Yassins?'

Ik gaf geen antwoord. Yassin met z'n dure merkkleren en z'n Dolce & Gabbana zonnebril in z'n achterovergekamde haar. Dat intimiderende Marokkaans-Amsterdamse accentje. Hij herinnerde me aan de types op de middelbare school, die het leuk vonden anderen van de trap te duwen. Eén keer was ik ze furieus aangevlogen. Dat had me drie fietsen gekost. 'Yassin is een lieverd, ik weet zeker dat je hem mag.'

We parkeerden onze fietsen en liepen het café binnen. Een heel pakket indrukken hulde zich als een deken om mijn lijf: warmte, stemmen, muziek. Iedereen droeg spijkerbroeken en shirts, en in mijn gele jurkje leek ik op een paardenbloem in een strak getrimd gazonnetje.

Yassin kwam op ons af, gevolgd door een beer van een vent. Hij moest wel bijna twee meter lang zijn en had bovenarmen dikker dan mijn dijen. Oh help, Yassin in het groot.

Yassin zoende Josien op de wang en daarna mij. 'Dit is mijn neef Soufian, hij is nog maar net in Nederland. Hij woont bij mij tot hij werk en alles gevonden heeft.'

Ik krabde op mijn hoofd en vroeg me af waar de nooduitgang was. Toen herinnerde ik mijn verlangen normaal te zijn. Misschien kon ik Josien observeren en werd dit mijn eerste college.

We bestelden wat te drinken en gingen zitten.

Josien vertelde over haar moeder. 'Ik word serieus gek van haar. Ze belt elke dag minstens twee keer. Ze wil weten wat ik eet, ze wil weten met wie ik omga, hoeveel ik studeer...' Ze rolde met haar ogen.

't Is je mama,' zei Yassin, 'ze houdt van je.'

'Tegenwoordig houdt ze ook van Martje, omdat die me groenten laat eten.'

Ik grijnsde en ook de jongens schoten in de lach.

'Help me nou, hoe maak ik haar duidelijk dat ze me los moet laten? In ieder geval een beetje.'

Ik dacht aan het telefoontje van mijn eigen moeder. Opeens kon ik geen begrip meer opbrengen voor Josiens luxeprobleem. 'Ik denk dat je haar dankbaar moet zijn. Als je ouders je niet geadopteerd hadden liep je nu door het vuilnis te scharrelen in de sloppenwijken van Lilongwe.'

Josien staaarde me aan. 'Waarom ben ik eigenlijk bevriend met jou?'

Yassin sloeg een arm om me heen. 'Martje heeft gelijk. En ik denk dat je niet genoeg geslagen bent.'

Ik keek hem verbaasd aan. Hij knipoogde en toen schoten we allebei in de lach.

Josien schudde haar hoofd. 'Het is goed met jullie. Ik stel jullie aan elkaar voor en het eerste wat jullie doen is je tegen mij keren.'

Yassin ging drankjes halen als vredesoffer. Ik keek hem na. Plotseling schaamde ik me over mijn vooroordelen. Er drong zich een andere herinnering op. Ikzelf die een onwennige en doodnerveuze brugklasser uitlegde hoe de fietsloten in de fietsenkelder werkten. Ik deed het voor en moedigde aan: 'Dou mar krek zo.'

Plotseling begon het ventje te lachen en bouwde mijn uitspraak na. Al zijn nervositeit was verdwenen, omstanders lachten mee. Dat ene zinnetje had me nog jaren achtervolgd.

We praatten over onze colleges, onze studiegenoten en docenten, het leven in Groningen. Ik vertelde dat ik me ging inschrijven voor een introductiecursus Russisch en een college Duitse literatuur uit de Romantiek. We probeerden omstandig alles uit te leggen aan Soufian, die de helft niet begreep, tot Yassin ingreep en het dan maar voor hem vertaalde.

Ik had een gezellige tijd. Met mensen. In een café. Opeens wilde ik mijn eigen gezicht zien, in een spiegel. Zou ik er nog steeds als mezelf uit zien? Ik verontschuldigde me en liep het café verder in op zoek naar de toiletten.

Ik kwam door een vrij smal gangetje en opeens zette iemand zijn arm voor me tegen de muur. Noodgedwongen stopte ik en keek wie mijn weg versperde. Het was Rood. Ik voelde mijn spieren verstrakken.

Zijn ogen pendelden op een neer langs mijn lichaam. 'Hey Martje. Jij hier?'

Ik keek naar zijn glanzende Van Bommel schoenen. 'Ik ben even wat drinken met Josien.'

'Oh ja, Josien,' hij knikte even. 'Wil je dan ook niet even wat drinken met mij?'

'Nee, dank je.'

Hij kwam nog dichterbij. 'Weet je 't zeker?'

Ik knikte. 'Ik wil alleen even naar de wc.'

'Kunnen we ook samen doen.' Hij raakte mijn arm aan. Nu moest ik hem wel aankijken. Zijn blik nagelde mij aan de muur. Ik voelde al mijn spieren verstijven. Rood boog zich naar me toe. Ik rook zijn adem. 'Ik zou je –'

'Martje!' Een hand op mijn schouder.

'Sorry even.' De andere hand van dezelfde persoon duwde Rood aan de kant.

'Loop je even mee?' Nu voerde Yassin me mee. Ik liep gedesoriënteerd mee, door een tunnel van geluid. Ik herinnerde me dat ik Josien verteld had over de barbecue en Roods discutabele smaak qua vrouwen.

'Rood hè? Nou, ik zou hem niet afslaan.'

'Wat?'

'Vond je hem geen lekker ding?'

Yassin leidde me naar buiten, de stoep op. Hij liet me los en keek me bezorgd aan. Ik ademde diep de koele, zuurstofrijke lucht in, voelde in gedachten weer Roods adem in mijn gezicht en begon te kokhalzen. Ik rende naar een van de kleine meidoortjes die daar groeiden en gaf over op het zand. Opeens was daar ook Soufian, die mij een glas water aanreikte. Ik dronk een paar fikse slokken en rilde van ellende. Was dit normaal? Konden dit soort dingen gebeuren als je 'iets ging drinken?'

'Wie was die gast?' vroeg Yassin.

'Hij heet Rood, hij is een vriend van Malte,' kreunde ik.

Yassin snoof. 'Go figure.'

'Die mannetje jou bang maken?' vroeg Soufian spottend. Een bibberend lachje bereikte de oppervlakte van mijn gezicht. De omschrijving 'die mannetje' maakte Rood opeens iets minder angstaanjagend.